

Gospodarske stvari.

Sadjereja.

Meni se zdi naš kmetič, kakor sv. Peter, ki podkve na cesti ni pobral, ker se mu je pretežavno zdelo, a po posamezne črešnje je pa več ko 50krat na tla segel. Marsikteremu kmetu ali posestniku se tudi zdaj po sadne pečke in košice, ki mu jih lepa priložnost na milijone ponuja, ne zdi vredno poseči, ter jih iz sadja nabirati; rajši bo spomladi po hostah lazil in si z veliko težavo kopal starikastih, sločenih grbačastih debel, na katerih dostikrat komaj le dobro vajeno oko po 3—4 slabe, obžuljene koreninice zagleda. Tak krempelj se potem vsadi v ozko, globoko jamo, se z vso močjo zateptá, in — kmetič čaka mirno na rast in sad.

Taka drevesca se navadno že v prvem ali pa v drugem letu posuše, in kmet potem pravi: „Pri nas sadno drevje ne stori!“

Zategadelj vam ljubi kmetje v tej zadevi na rce polagam svet:

Kdor si je sadno pijačo pripravljaj, naj zbere iz stiskanega (sprešanega) ostanka pečke, katerih je na tisoče; če pa sami niste delali tokovca, pa pošljite k sosedu po nje. Pečke dajte potem v lonec, ktereга s peskom napolnite, in shranite vse v hladni hram ali v suho klet tako, da miši peček ne snedó.

Ravno tako ravnajte, ako hočete breskve, češplje, orehe, itd. saditi.

Zaradi breskev še posebno opominjam, da, ako košico žlahtne breskve vsadite, dobite drevesce, ktereга potem ni treba požlahniti.

Breskev iz košice žlahtne breskve vam zmiraj žlahtni sad prinese. Zapomnite to, in ako se vam primeri, da zveste za prav dobre in žlahtne breskve, kupite jih zavolj košice, nikoli ne bodo predrage. Le pazite, da potem košice lepo shranite v pesku, kakor sem že poprej omenil. Ako bi se vam prostor, kjer hranite pečke, zdel vendar presuh, ne bo od škode, če pesek v lonci včas po zimi z vodo škropite.

Kostanj pa je najbolje, če se v ježici (bljakovni ali lupini) v suho klet spravi, in spomladi sadi. Nekateri priporočajo tudi, da se kostanj shrani čez zimo v tekoči vodi v kaki posodi, tako globoko, kjer voda ne zamrzne. Tedaj na delo: „Zrno do zrna pogača“, — „Kamen do kamna palača!“

Dr. Ipavic.

Hmelju cena stoji. Zatiško velja 170—195 fl. 50 kilo.

Sejmi 6. okt. sv. Lovrene v Slov. goricah, Kostrivnica gornja, Pišce, Žavec (hmelj), Schwanberg, 8. oktobra Dobrna, Gomilica, Obrajna, sv. Helena, Mozirje, 10. okt. Žavec (hmelj), 11. okt. Gnás, 13. okt. Žavec (hmelj).

Dopisi.

Iz Maribora. (Marsikaj.) Gimnazije ravnatelj g. Gutscher prestavljen je v Gradec. Z Bogom! Na njegovo mesto pride nek dr. Steinwendter. Zna li slovenski ali ne, to ni znano. — Naša posojilnica je do 30. septembra prejela 221.462 fl. 26 kr., izdala 185.500 fl. 69 kr., ves promet znaša 406.962 fl. 95 kr. — Judom so nova skladišča pri juž. železnici v Melji prav po volji, uže dva hrama sta polna ogerskega zrnja. — Nemški učitelji so se pri zadnjem shodu deloma nedostojno obnašali. Ko jim je možko pevsko društvo zapelo pesen: „Mein Oesterreich, mein Vaterland“, rekali so nekateri prusaki izmed njih: Was? Pereat sollen wir schreien. Sollen wir denn sonst nichts sein als Oesterreicher? Ko so zagledali priti slovenskega učitelja, djali so: da kommt schon wieder ein windisches Gesicht, den grüssen wir nicht. Slovenski učitelji so se lahko prepričali, da jih nemški ne marajo. Čemu se jim toraj dobrikati in peneze v Gradec pošiljati? — Pri zadnji tomboli na velikem trgu je železnišk delavec dobil 25 zlatov, konduktar 50 srebrnjakov. Skoraj vsi loterijski igralci so v Trst stavili 83 in dobili; toda zastavili so gotovo več, ker so dolgo na 83 čakali. — Pekerske nemčevalnice so uže Reiserjevi ljudje siti. Eden je rekel: otroka vzamem hitro iz te neumne šole, kder se deca ničesar prav ne nauči, ne nemški pa ne slovenski in druga še menje, ko se službe znebim! — V Karčovini je oča Dovnik zopet župan. — Čitalnica priredi g. dr. Dominkušu banke, ko prejme križec Franc-Jozefovega reda!

Iz Ptuja. (Zakaj ne smemo rok križem držati) pri bodočih volitvah za okrajni zastop? Hočemo kmalo z odgovorom postreči. Marsikdo si bode mislil, da je vse jedno, če je okrajni zastop v slovenskih ali nemškutarskih rokah. To ni resnica. Če imajo tako imenovani liberalski nemškutarji večino v tem zastopu, potem oni gospodarijo le sebi ali mestu na korist, na kmečke občine ti ljudje popolnoma pozabijo in ako ima naša stranka večino, vendar tu in tam kmet kak groš prisluži, in če gre vse v mošnjo meščana. Okrajni zastop pa odloči tudi večino v okrajnem šolskem svetu, ker pošlje tje več mož. To pa je v sedanjem času za nas velike važnosti, kajti dokler je ta v naših rokah, se nemško-prajzovski „šulferein“ ne more tako šopiriti mej nami, kakor bi se, ako bi nasprotniki bili tu v večini. Okrajnim zastopom so pa tudi vsled nove šolske postave (novele) od 2. maja t. l. podeljene velike pravice. Tu navedem kratko nekaj slučajev. § 7. navedene postave pravi: ali se ima šolska mladež razdeliti na razrede in oddelke, to se ravna po številu učencev in po številu učiteljev, ki jih ima katera šola ter se sme po okolnostih,

osobito po deželi ta razdelitev uravnati po načelih poldnevnega poučevanja. K temu § določuje ukaz ministerstva za uk in bogočastje od 8. junija t. l.: šolske oblasti imajo pravico obstoječe šolske uravnave glede celodnevne ali poldnevnega pouka le takrat spremeniti, če za to prosijo vsolane občine ali krajni šolski sveti. Na podlagi takšnih prošenj more deželni šolski svet — zaslišavši krajni in okrajni šolski svet — dovoliti poldnevni pouk za stalno ali začasno in to posebno takrat, ko bi bilo glede velikega števila otrok potrebno šolske prostore razširiti, kar bi davkoplačilce hudo zadelo. In § 21. navedene postave veli: na ljudskih (narodnih) šolah naj se otrokom, ko izpolnijo 6. leto svojega šolanja, posebno na kmetih dade polajšanja v šolskem obiskovanju v tem, da se poučevanje skróči na zimo ali na pol dne ali na posamezne dneve v tednu. In ukaz ministrov od 8. junija k temu § pravi: ako ne prosijo vse vsolane občine ampak le ena ali njih več za šolske olajšave, tako o tem razsvoja okrajni šolski svet kakor tudi v prošnji posameznih starišev. S kratka: če je veliko otrok, bi bilo treba več učiteljev, vsled tega tudi več učilnic, učnih sob, nove klopi, ali zidati ali prostore v najem vzeti, učitelju skrbeti za stanovanje itd. zato je naj bolje, naj ceneje poldnevni pouk vpeljati, prositi pri okrajnem šolskem svetu in če ima ta razum in srce za kmeta, bo gotovo gorko podpiral krajni šolski svet, da se deželni šolski svet, izreče z ozirom na revščino in nadloge ubornega kmeta za poldnevni pouk. Če pa, kakor omenjeno, posamezni starši prosijo za olajšave in posamezne občine (ne vse šolske občine), sme olajšavo dati okrajni šolski svet. Iz predstoječega tedaj se razvidi, kolike važnosti je okrajni šolski svet, kajti ta oblast vam kmetom lahko mnogo koristi pa tudi mnogo škoduje. Če bodo tedaj še dalje naši možje, kateri vsi so tudi kmečkih staršev, tedaj jim je kmetovo gorje predobro znano, v okrajnem šolskem svetu, obrnete se lahko na nje in gotovo vam pomagajo vsaki čas. V vaših rokah pa je bodočno sestavljanje okrajnega šolskega sveta in ako hočete da ostanejo naši možje še dalje v njem, volite vsi jedno glasno tiste može v okrajni zastop, katere vam bode priporočala narodna stranka.

II. Iz Šaleške doline. (Čitalnica — šiba šulvereinarjem). Zdaj pa si pogledimo malo dve nemčurski gnezdi podrobneje, namreč Šoštanj in Velenje. Jaz že nekaj let živim v tej prijazni, krasni dolini in sem že marsikaj doživel veselega in žalostnega, a tudi neumnega; a take neumnosti in prišmodije, kakor se je vršila v nedeljo 16. pr. m. v Šoštanji in Velenji, nisem še doživel, tudi na pustni dan ne. Šulvereinarji v Šoštanji so se pome-

nili z onimi v Velenji, kako bi dobro bilo, če bi enkrat napravili „eine Haupthetz“, kajti do pusta je še predolgo. Velenčani so namreč priredili veselico v čast šulvereinarjem in se ve da povabili svoje ravno tako pametne Šoštanjce. Šoštanjski (razun treh, o katerih bode pozneje govor, so namreč res sami na duši in v žepu) oziroma „kasa“ tistih Judeževih grošov je namreč najela vse vozeve, kolikor se jih je zamoglo dobiti v trgu in v okolici in potem zbobnali skup vse, kar rado pije in se vozi zastonj, da se tako svetu pokaže, kako strašno veliko udov šteje šulverein. No tacih udov ne zavidamo! Na teh najetih vozeh so se peljali se ve da na prvem mestu „gnadljiva trava“ načelnika tukajšnje „Ortsgruppe“, g. Wagnerja in kot njeni „pobočnik“ tisti siloviti in imenitni šribar, ali kakor ga nekateri nevedni stari kmetje še imenujejo, tist gospod „birt“, ki so bili časi za notarja, kedar ni bilo družega — potem dva čevljarja in zopet dva krojača, se ve da vsi v kočijah (če tudi časih še za „to pre sol“ in za ta „ljubi tobak“ novev manjka), nadalje občinski slugi Eder in Zobec, prvi v svoji polni uniformi, za tima dva fanta še in potem še visoka plemenitaška gospoda, na čelu njej g. pl. Schnitzer, kot župan Šoštanjskega trga (čudno za Slovence), potem g. Wagner sam in dva c. kr. uradnika gg. davkar Ziegler in kontrolor Simonič (časih tudi Simonitsch, kakor mu bolje kaže), ti štirje brez uniforme. — Ako si pogledamo vse te šulvereinerje zaporedoma, moramo priznati, da razun g. Simoniča ni nobeden zmožen, naši narodni reči dosta škodovati, a čudno smešno je sestavljeno to šulvereinstvo. G. pl. Schnitzer je grajščak in župan v trgu, človek čisto prost, brez posebnega talenta in druga če zelo miren in sem prepričan, da mu je cela ta komedija deveta briga, timveč je njemu le za kako „Hetz“. Jaz mu to odpuščam; ali kot plemenitaš in v omikanem Dunaji rojen, bi vendar smel toliko ponosa imeti, da bi se ne pečal in vozaril samo zaradi „Hetze“ s takimi ne plemenitimi pajdaši in naj bi raji skrbel s svojo merodajno besedo za mir mej obema strankama. A nij dosti, da nij njemu žal se vdeleževati takih shodov in se pajdašiti s tacimi ljudmi, še celo občinskega slugo Ederja, ki je ob enem policaj in kot tak silno potreben posebno ob nedeljah, da je doma in da pazi na mir in red po trgu, in kateri združuje v svoji osebi tudi častno službo vžigalca trških svetilnic, katere ono nedeljo se ve da niso bile prižgane in so morali drugi doma ostali sotržani, ki ga plačujejo, po temnih ulicah korakati in butati ob pijanih fantalinih, ki so v Wagnerjevi hiši oziroma štacuni špirita se napili — tedaj tudi to drugače tako nedolžno a vendar potrebno osebo, policaja edi-

Politični ogled.

nega in vžigalca svetilnic je seboj komandiral g. pl. Schnitzer, kar pač vse slabo kaže, kako župani, o čemur bomo še govorili z g. pl. Schnitzerjem in g. c. kr. okraj. glavarjem.

(Dalje prihod.)

Iz Ptuja. (Volitve za okrajni zastop) so razpisane. Volilci velikega posestva volijo 19. novembra, mesto in trg Gora 21., kmetske občine 24. novembra t. l. Obrok za reklamacije začel se je 1. t. m. in poteče s 14. t. m. Tedaj na delo narodnjaki in pozor! Občine dobile so tudi že nalog, da volijo volilne može. Treba je gledati, da se volijo pametni, neodvisni, zanesljivi može. Kdor ne vé, zakaj gre, kdor ni zanesljiv, kdor je meščanom dolžan, ali tako rad okoli jih lazi, naj se ne voli. S takimi ljudmi proč!

Iz Mozirja. (Za zastavo „Savinjskega Sokola“) so dalje darovali: Vis. čč. gg. Lovro Potočnik, dekan, 5 fl.; D. Matek, novomešnik, 1 fl.; Zd. Mikuš, novomešnik, 1 fl. 50 kr.; V. Čepin, kaplan, 1 fl.; vsi iz Gornjega grada; A. Fišer, kaplan, Laški trg, 2 fl.; M. Sternad, župnik, Ljubno, 3 fl.; Ignac Orožen, kanonik, 10 fl.; Iv. Modic, župnik, Prihova, 5 fl.; Gr. Presečnik, kaplan, Maribor, 5 fl.; Fr. Globočnik, župnik v št. Jurji p. T. 2 fl.; J. Klančnik, kaplan v št. Jurji p. T. 2 fl.; I. B. 25 fl.; A. Urek, župnik, Polzel, 2 fl.; I. Jurčič, kaplan, Žavec, 3 fl.; I. Ž. v št. P., 2 fl. — Gospe: Ana Vovšek, Braslovče, 1 fl.; Beti Hilich, Braslovče, 2 fl.; — Gospodičine: Vilma pl. Levinsky, 1 fl.; Fani Mikuš, 1 fl.; Antonija Špende, 1 fl.; Fani Žehelj, 1 fl.; vse iz Gornjega grada; Marija Rojnik, Braslovče, 3 fl. — Čč. gg.: R. Wolf, 2 fl.; Dr. J. Deteček, 5 fl.; Fr. Lončar, 1 fl. 50 kr.; Bohinec, 1 fl.; Morocutti, 2 fl.; Jarc, 2 fl.; I. Hren, 1 fl.; Hočevnar, 1 fl.; I. Kranjc, 1 fl.; I. Žehelj, 1 fl.; vsi iz Gornjega grada; dr. I. Hrašovec, Ljubljana, 1 fl.; Fr. Fasching, Maribor, 5 fl.; V. Potočin, Zidan most, 10 fl.; dr. A. Mravljak, Ljutomer, 5 fl.; dr. I. Jurtela, Ptuj, 5 fl.; Ant. Šlamberger, Ljutomer, 5 fl.; I. Janežič, Griže, 2 fl.; I. Fischer, Ljutomer, 2 fl.; I. Prislán, 1 fl.; Fr. Brišnik, 2 fl.; Seb. Bohinec, 2 fl.; Jos. Pauer, 5 fl.; Ant. Plaskan, 5 fl.; Anton Resner, 2 fl.; A. Vovšek, 2 fl.; Iv. Prislán, 1 fl.; Fr. Prislán, 1 fl.; Fr. Šporn, 1 fl.; vsi iz Braslovč; Iv. Hausenbichler, 10 fl.; E. Širca, 2 fl.; I. Širca, 3 fl.; I. Janič, 3 fl.; vsi iz Žavca; I. Žigan, Polzel, 2 fl.; M. Pahle, Letuš, 1 fl.; Iv. Rajšp, 2 fl.; M. Kohne, 1 fl.; I. Milave, 2 fl.; E. Vošnjak, 2 fl.; G. Kohne, 1 fl.; M. Puncer, 1 fl.; I. Brinovec, 1 fl.; vsi iz Mozirja; Fr. Hrašovec, Špital, Koroška, 2 fl.; I. Gradišnik, Vransko, 1 fl. — Vsem čč. darovateljem izreka presrečno zahvalo

odbor „Savinj. Sokola“.

Avstrijske dežele. Fzm. Kuhn v Gradcu je obhajal 50letnico svojega vojaškega službovanja; cesar so mu pismeno čestitali. Srbski kralj Milan se je poslovil od cesarjeve rodbine in odpotoval v Beligrad. — Liberalcem se čedalje huje godi, čeravno razsajajo, kakor da bi bili znoreli: pri volitvi velikega posestva so v sp. Avstriji komaj zmagali, v Moravskem za deželni zbor samo do polovice, a za državni zbor popolnem propali. — Koroški deželni zbor je sklenil vodo v Celovskem jezeru niže spustiti. Novo železnico merijo od južne železnice v Železno Kaplo in Jezero. — Poslanec Šuklje nasvetuje v kranjskem deželnem zboru vinorejsko ali kmetijsko šolo za Dolenjsko. — Hrvatski poslanci mudijo se v Budimpeštu in tirjajo, naj se magjarski grbi in vladni komisar odpravijo, deželni zbor skliče, novi ban in minister postavi; minister Bedeković je namreč prosil in dobil odpust. Ker so Magjari malo mirnejši postali, mogoče je, da se ogerski minister Tisza in hrvatski poslanci pogodijo, kar je iz več vzrokov želeli. — Grof Szapari je umrl, to je tisti general, ki je v Bosni nesrečo imel in se pred Turki moral od Tuzle do Doboja pomikati nazaj. Železnica od Zenice do Sarajeva je dodelana. Vojakov gre 5000 iz Bosne in Hercegovine domov na odpust. Dobrovniški trgovci prosijo dovoljenja staviti železnico od Sarajeva v Mostar in Dobrovnik.

Vnanje države. Nemški cesar je špan-skemu kralju podelil lastništvo ulanskega regimenta, ki je nameščen sedaj v Strassburgu, pred zadnjo vojsko še francoskem mestu. To je Francoze silno razdražilo. Ko se je toraj špan-ski kralj vračal domov čez Pariz, so mu tukaj na kolodvoru napravili parižčanje strašansko mačkinjo muziko; kričali: proč z ulanom, ubijte prusaka itd. Kralja so žandarji komaj ubranili. Republike predsednik je potem kralja za odpusčenje prosil; vendar zviti Bismark je Francoze in Špance precej razdražil, kar je hotel doseči. — Ruski car mudi se v Kodanji, v Bulgarsko pošilja se mnogo streliva. Z Angleži so se Rusi baje pogodili tako, da odstopi sedanji bolgarski knez ter da pride na njegovo mesto knez Peter Črnidžordžević in združi Rumelijo in Bulgarijo; Angležem pa ostane Egipt in dosedanji upliv v azijskih deželah turških. — Zaradi Tonkinga še porazumljenje med Francozi in Kitajci ni dognano. — Afganistanski emir, od Angležev pred leti vpostavljen, dobil je hudo revolucijo; Ghilzi vstajniki so njegovo vojsko pretepli. — Srbski minister Piročanec je odstopil. Na njegovo mesto je pozvan Kristič. — Chilenci v Ameriki nadaljujejo vojsko zoper Peruvijance. Vojska traja uže 3 leta.